

ОСНОВНІ СКЛАДОВІ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОЇ СОЦІАЛЬНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ

MAIN COMPONENTS OF STATE REGULATION OF RURAL SOCIAL INFRASTRUCTURE DEVELOPMENT

У статті доведено, що без державного втручання у сферу розвитку соціальної інфраструктури села неможливо досягти ефективного функціонування сільської території та забезпечити гідний рівень життя населення України. З'ясовано, що взаємодія між зовнішнім і внутрішнім середовищем охоплює екологічні, соціальні, інституційні та економічні складові та сприяє сталому розвитку сільських територій. Проаналізовано економічну складову зовнішнього середовища, що включає такі фактори: наявність ресурсів, розвиток внутрішнього попиту, масштаб і розвиток ринків збуту, умови зовнішнього обміну, процеси кооперації та інтеграції в аграрному секторі, зовнішньоекономічні умови. Економічна складова внутрішнього середовища характеризується диверсифікацією економічної діяльності, включенням впровадження нетрадиційних технологій, створення систем переробки сільськогосподарської продукції, реалізацію механізмів розміщення товарного кредиту, заохочення інвестицій в інноваційні технології в переробній промисловості. Розглянуто соціальну складову зовнішнього середовища, яка охоплює такі фактори, як соціальна рівність, прогрес, захист і справедливість. Соціальна складова внутрішнього середовища орієнтована на те, щоб життя і соціальні норми даної території відповідали унікальному способу життя і культурним традиціям її населення. Досліджено інституційну складову зовнішнього середовища, що охоплює сукупність обставин і елементів, які виникають внаслідок інституційних змін, державного втручання та соціально-економічного прогресу. Інституційна складова внутрішнього середовища охоплює різні фактори, зокрема, розвиток громадянського суспільства в сільській місцевості, розвиток інституцій місцевого самоврядування та умови для заохочення громадських ініціатив. Доведено, що різноманітні складові державного регулювання мають відмінні атрибути та певний рівень автономії. Коли ці елементи взаємодіють, вони разом працюють над досягненням конкретних цілей соціальної політики. Їхня увага зосереджена на створенні відповідного ринкового середовища, яке сприяє розвитку сільських територій, вирівнюванню рівня життя та інтеграції соціальної інфраструктури як у сільській, так і в міській місцевості.

Ключові слова: державне регулювання, інфраструктура, сільська соціальна інфраструктура, сільські території, сільське

населення, управління соціальною інфраструктурою.

The article proves that without state intervention in the field of development of the social infrastructure of the village, it is impossible to achieve the effective functioning of the rural territory and ensure a decent standard of living of the population of Ukraine. It is found that the interaction between the external and internal environment, covering environmental, social, institutional and economic components, contributes to the sustainable development of rural areas. The economic component of the external environment is analyzed, which includes such factors as the availability of resources, the development of domestic demand, the scale and development of sales markets, the conditions of external Exchange, Cooperation and integration in the agricultural sector, and foreign economic conditions. The economic component of the internal environment is characterized by the diversification of economic activities, including the introduction of non-traditional technologies, the creation of agricultural processing systems, the implementation of Commodity Credit placement mechanisms, and the promotion of investment in innovative technologies and products in the processing industry. The considered social component of the external environment covers various factors, such as social equality, progress, protection and Justice. The social component of the internal environment is that the living conditions and social norms of a given territory correspond to the unique way of life and cultural traditions of its population. The article examines the institutional component of the external environment, which covers a set of circumstances and elements that arise as a result of institutional changes, state intervention, and socio-economic progress. The institutional component of the internal environment covers various factors, such as the development of civil society in rural areas, the development of local government institutions and the framework for promoting public initiatives. It is proved that various components of state regulation have distinctive attributes and a certain level of autonomy. When these elements interact, they work together to achieve specific social policy goals. Their focus is on creating an appropriate market environment that promotes rural development, equalization of living standards, and integration of social infrastructure in both rural and urban areas.

Key words: state regulation, infrastructure, rural social infrastructure, rural areas, rural population, social infrastructure management.

УДК 351
DOI <https://doi.org/10.32782/pma2663-5240-2023.37.25>

Статівка Н.В.

д. наук з держ. упр., професор, завідувач кафедри управління персоналом та підприємництва, Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна, Навчально-науковий інститут «Інститут державного управління»

Бабасва І.О.

аспірантка кафедри управління персоналом та підприємництва, Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна, Навчально-науковий інститут «Інститут державного управління»

Постановка проблеми. Розвинена та повноцінна соціальна інфраструктура є одним із найважливіших факторів сталого багатофункціонального розвитку села, підвищення якості та рівня життя людей, їх продовольчого добробуту. Адже саме це забезпечує задоволення потреб людей практично в усіх сферах

життя, починаючи від умов праці та побуту, закінчуючи відпочинком, доступом до освіти, медичних послуг тощо. Тому погіршення сільської соціальної інфраструктури, яке полягає у скороченні кількості шкіл і дитсадків, культурно-спортивних закладів, неякісному та нерегулярному медичному і торговельному

обслуговуванні, є однією з таких проблем, що перешкоджають сталому розвитку сільських територій.

В умовах глобалізації сільські території стали ключовим ресурсом, значення якого стрімко зростає, одночасно посилюючи значення природних і територіальних ресурсів у розвитку нації.

Нині існує значна диспропорція у розвитку сільських територій. Незважаючи на вражаючі досягнення в агропромисловому секторі, загальний рівень і якість життя сільських жителів суттєво відстає від міських жителів. Доступність соціальних послуг для сільського населення зменшується, а розрив в інформації та інноваціях між містом і селом збільшується. Отже, це посилює міграційний відтік сільських жителів і сприяє занепаду добре сформованих сільських громад.

Аналіз досліджень та публікацій.

Теоретичні і практичні аспекти державного регулювання розвитку сільської соціальної інфраструктури розглянуті в працях як зарубіжних, так і вітчизняних вчених. Серед них слід виділити праці таких вчених, Біль М. [2], Газуда Л. [3], Ерфан В. [3], Клуб А. [4], Орлатий М. [5], Павлов О. [6], Палійчук Є. [7], Рябоконт В. [8], Рарок Л. [8], Талавиря М. [9], Третяк В. [10] та ін. Ідеї та положення, викладені у працях даних авторів, послужили основою для подальшого розвитку сільської соціальної інфраструктури. Однак, незважаючи на численні дослідження вони мають загальнонауковий контекст і характеризуються більш описовим характером.

Метою статті є дослідження основних складових державного регулювання розвитку сільської соціальної інфраструктури.

Виклад основного матеріалу. Основна функція соціальної сфери – забезпечення відтворення населення країни. Соціальна сфера охоплює невиробничу сферу та сфери послуг. Іншими словами, соціальна сфера охоплює різні сектори національної економіки, які відповідають за задоволення соціальних потреб громадян.

У ході розвитку наукової думки виникли різні тлумачення поняття соціальної інфраструктури. Одне з них, висунуте М. Орлатим, визначає соціальну інфраструктуру як комплексну мережу економічних секторів, установ та організацій, які сприяють добробуту людини в багатьох сферах, включаючи працю, соціально-політичну участь, духовність, а також родини та побуту [5, с. 34].

Територіальне розміщення соціальної інфраструктури узгоджується з адміністративно-поселенським поділом країни.

Класифікація поселень як міських, так і сільських обумовлює відмінність між міською та сільською інфраструктурами [2, с. 19].

Класифікація сільської та міської інфраструктури на основі конкретних критеріїв є практикою деяких науковців. Один із науковців, Є. Палійчук, характеризує соціальну інфраструктуру сільської місцевості як підрозділи інфраструктури, що задовольняють потреби сільського населення [7, с. 5]. Проте важливо, як зазначають Л. Газуда, В. Ерфан, С. Газуда, що жителі села також користуються послугами об'єктів міської інфраструктури [3, с. 21]. Фактично сфера соціальної інфраструктури села часто виходить за межі сіл і включає об'єкти, розташовані в районних центрах, особливо тих, що мають статус селища міського типу чи міста, розширюючи таким чином її охоплення.

Як зазначає В. Третяк [10, с. 70], сільська соціальна інфраструктура виступає як комплексна система, яка сприяє переміщенню різних типів потоків – таких як товари, фінанси, робоча сила та інформація – для створення оптимальних умов життя сільської соціально-територіальної громади. Ця взаємодія відбувається в рамках ширшої територіальної економічної системи, що включає підприємства агропромислового комплексу, сільські поселення, адміністративні райони, області, країни.

В. Рябоконт, Л. Рарок та інші поважні дослідники стверджують, що критерії розміщення соціальної інфраструктури села базуються на її локалізації в межах сільських населених пунктів, визначених місцевими органами влади [8, с. 21].

Використовуючи такий підхід, стає можливим точно та неупереджено розрахувати необхідні матеріальні та фінансові ресурси для створення та функціонування соціальної інфраструктури села в межах конкретної сільської території.

Функції, які виконує соціальна інфраструктура, служать матеріальним відображенням її сутності. Ці функції безпосередньо пов'язані з цілями суспільного соціально-економічного розвитку, які передусім включають сприяння всебічному розвитку індивідів, мінімізацію соціальних поділів та забезпечення комфортного соціального середовища.

Ми вважаємо, що основними функціями соціальної інфраструктури є:

- найбільш ефективно використання потенціалу робочої сили суспільства;
- створення умов, що сприяють позитивним демографічним тенденціям;
- забезпечення достатнього обсягу відтворення робочої сили, що відповідає запитам суспільства та рівню розвитку виробництва;

– створення комфортного та оптимального житлово-комунального та побутового середовища;

– збільшення обсягу людського капіталу (збереження та підвищення фізичної, інтелектуальної та моральної якості суспільства);

– максимально корисний і практичний період дозвілля;

– підвищення екологічної якості життя суспільства;

– встановлення гарантій соціального захисту всіх верств населення;

– оптимальне підвищення рівня платоспроможності суспільства та забезпечення його необхідними товарами та послугами.

Розвиток сільських територій охоплює не лише економічні чинники, а й соціальні, обидва вони мають вирішальне значення для створення добре функціонуючої соціальної інфраструктури та покращення якості життя сільських жителів. Крім природних і економічних компонентів, сільські поселення та їх інфраструктурні зв'язки є важливими аспектами діяльності держави і повинні бути активно включені в процеси планування та розвитку.

Класифікація соціальних послуг у структурі соціальної інфраструктури виділяє кілька секторів: державний, приватний, змішаний, добровільно-громадський.

Щоб гарантувати широкий доступ до соціально значущих послуг, державі необхідно впроваджувати заходи, які прямо чи опосередковано впливають на діяльність бізнесу та загальну ситуацію на ринку, забезпечуючи одержання від них переваг найширших верств населення.

Існування державного сектору в соціальній сфері є результатом зобов'язань держави щодо надання конкретних соціальних послуг, що допомагає усунути властиві недоліки в обміні послугами між споживачами та виробниками.

Соціальна інфраструктура села має характерні особливості, зокрема, вона порівняно менш розвинена і не має такого ж рівня матеріально-технічних ресурсів, як її міський аналог. Крім того, спектр пропонованих послуг обмежений, і це значною мірою залежить від економічного стану місцевих підприємств.

Сільська соціальна інфраструктура складається з галузей промисловості, розташованих на певній території, які служать численним соціальним цілям шляхом створення сприятливого середовища як для окремих осіб, так і для виробництва. Це також сприяє відтворенню робочої сили і сприяє гармонійному розвитку членів сімей працівників. Основною метою цієї системи є створення економічних

благ для суспільства, забезпечення рівного доступу для всіх членів суспільства незалежно від їх соціального статусу чи доходу. Важливо підкреслити, що ці економічні блага служать суспільним цілям і можуть бути ефективно забезпечені лише державними установами, незалежно від переважаючого типу економічної системи. Хоча приватні підприємства можуть працювати в цьому секторі, вони роблять це на платній основі та конкурують з комунальними установами. Крім того, наявність певної кількості об'єктів соціальної інфраструктури має вирішальне значення для ефективного функціонування сільських поселень. Розвиток сільської місцевості значною мірою залежить від створення оптимальної соціальної інфраструктури села.

Загальний висновок, отриманий у результаті досліджень у сфері розвитку соціальної інфраструктури села, полягає в тому, що без державного втручання неможливо досягти ефективного функціонування сільської території та забезпечити гідний рівень життя населення України.

Після узагальнення наукової літератури та проведення власного аналізу ми дійшли висновку, що соціальний розвиток сільських територій є життєво важливою складовою соціально-економічної системи цих громад. Цей розвиток відіграє вирішальну роль у підтримці стабільної та ефективної сільської економіки, забезпеченні можливостей працевлаштування для населення працездатного віку, покращенні загального рівня та якості життя сільських жителів, підтримці їхнього цивілізованого існування, сприянні сталому зростанню промисловості, соціальної інфраструктури, збереження місцевих особливостей, традицій та історико-культурної спадщини. Це збереження досягається шляхом відтворення людського капіталу, використання природних ресурсів і підтримки екологічної рівноваги в сільській місцевості.

Розвиток сільської соціальної інфраструктури відіграє вирішальну роль у досягненні стабільності, сприянні сталому економічному розвитку, зміцненні місцевого управління та підвищенні добробуту сільських громад. Необхідно, щоб держава регулювала розвиток соціальної інфраструктури села шляхом впровадження різноманітних заходів, що впливають на соціальну сферу. Ця необхідність виникає через значення та функції соціальної інфраструктури в ширшому контексті ринкової економіки.

Для того, щоб поглибити наше розуміння соціальної інфраструктури в сільській місцевості, потрібно провести додаткові дослідження,

які виявляють основні фактори та умови, що сприяють її розвитку. Крім того, важливо встановити чіткі параметри та критерії забезпечення соціальною інфраструктурою цих територій. Для початку упорядкуємо різноманітний спектр факторів і умов, які впливають на розвиток соціальної інфраструктури, визначивши їх як ключові детермінанти, що формують цей процес у сільських громадах.

На сільську соціальну інфраструктуру впливають економічні, соціальні, інституційні та екологічні складові. Важливо підкреслити, що інституційні складові разом з іншими сприяють загальному інституційному середовищу, яке відіграє значну роль у сприянні або перешкоджанні розвитку соціальної інфраструктури в сільській місцевості.

На нашу думку, складові, що впливають на розвиток сільських територій, можна класифікувати на екзогенні, що стосуються зовнішнього середовища, та ендогенні, які пов'язані з внутрішніми умовами, що виникають внаслідок унікального функціонування сільських територій.

Взаємодія між зовнішнім і внутрішнім середовищем, що охоплює екологічні, соціальні, інституційні та економічні складові, сприяє сталому розвитку сільських територій. Сільська територія, як самодостатня система, не має стабільності і не може розвиватися без зовнішнього втручання. Отже, розвиток конкретної сільської місцевості залежить від загального соціально-економічного розвитку країни. На цей розвиток, у свою чергу, впливають різні фактори, зокрема темпи росту ВВП на душу населення, рівень доходів, соціальна ієрархія, технологічний прогрес у різних секторах економіки, наукові досягнення, впровадження інноваційних технологій у виробництво, наявність кваліфікованого персоналу та численні інші зміни.

Перелічені фактори виявляють різний ступінь і тип впливу на розвиток сільської соціальної інфраструктури. Основні рівні впливу можна класифікувати як державний і місцевий. Ці фактори впливають на численні сфери, включаючи економічну, політичну, правову, фінансову, інституційну, екологічну, соціальну та демографічну сфери. В аналізованих факторах спостерігається як прямий, так і непрямий вплив. Крім того, окремі непрямі фактори мають помітний вплив. Важливо підкреслити взаємозв'язок факторів розвитку соціальної інфраструктури та загального розвитку сільських територій, який діє через багатоплановий механізм.

Тому державна стратегія розвитку сільських територій має передбачати комплексний вплив

цих факторів на суспільні рамки, що сприятиме прогресу у розвитку соціальної інфраструктури. Відсутність або неналежне функціонування будь-якого фактору накладає обмеження на розвиток інфраструктури. Брак основних елементів або руйнівний характер їхнього впливу призводить до несприятливих тенденцій у системі, що призводить до погіршення соціальної інфраструктури в сільській місцевості. Водночас, важливо мати на увазі, що більшість елементів мають мультидисциплінарний характер. Отже, питання соціального розвитку села та його інфраструктури виходить далеко за межі внутрішньогалузевих питань і має важливе міжгалузеве та національне значення в сучасних економічних умовах.

Наведена інформація є підтвердженням взаємозв'язку та залежності зовнішніх і внутрішніх факторів від соціально-економічного розвитку сільських територій, доводить необхідність застосування цілісного підходу до вирішення цієї проблематики. Визнаючи, що зовнішнє середовище може як сприяти, так і перешкоджати сталому соціально-економічному зростанню, вкрай важливо враховувати та використовувати ключові елементи зовнішнього середовища для максимізації їх позитивного впливу.

Зовнішнє середовище можна розділити на різні групи, що представляють умови та фактори в їх найзагальнішому вигляді:

- національна економічна стратегія країни та пріоритети економічного розвитку в макро-розрізі;
- соціальні пріоритети держави та суспільства.
- міжнародна, політична, культурна, фінансова та продовольча безпека;
- загальні природно-географічні умови;
- ступінь розробленості інноваційних стратегій;
- етичні стандарти та моральний стан суспільства;
- місцеві традиції та культура.

Розглянемо зовнішнє та внутрішнє середовище розвитку по складовим.

Економічна складова зовнішнього середовища включає такі фактори, як наявність ресурсів, розвиток внутрішнього попиту, масштаб і розвиток ринків збуту, умови зовнішнього обміну, кооперація та інтеграція в аграрному секторі, зовнішньоекономічні умови.

Економічна складова внутрішнього середовища характеризується диверсифікацією економічної діяльності, включаючи впровадження нетрадиційних технологій, створення систем переробки сільськогосподарської продукції, реалізацію механізмів розміщення товарного

кредиту, заохочення інвестицій в інноваційні технології в переробній промисловості. Крім того, це передбачає використання вільних сільськогосподарських угідь, розвиток модулів переробки сільськогосподарської продукції, які відповідають європейським стандартам, розширення несільськогосподарських галузей, використання рекреаційних ресурсів, полегшення доступу сільськогосподарських виробників до місцевих ринків збуту та налагодження ефективного виробництва, торгівлі та закупівель [1, с. 34].

Соціальна складова зовнішнього середовища охоплює такі фактори як соціальна рівність, прогрес, захист і справедливість. Це також включає надання основних соціальних пільг, враховуючи специфічні потреби та спосіб життя сільських громад. Це передбачає забезпечення доступу до державних послуг, що відповідають встановленим державою стандартам, гарантування конституційних прав громадян на житло, освіту, охорону здоров'я та інші життєво важливі послуги. Крім того, це передбачає реалізацію цільових програм розвитку сільських територій за підтримки держави, комерційних структур та громадянського суспільства. Крім того, важливими складовими цього соціального аспекту є створення стабільного економічного фундаменту соціальної сфери та сприяння соціальному розвитку сільської місцевості, а також надання матеріальної допомоги багатодітним сім'ям.

Соціальна складова внутрішнього середовища полягає в тому, щоб умови життя і соціальні норми даної території відповідали унікальному способу життя і культурним традиціям її населення. Це – створення системи соціального захисту, доступність вищої освіти для сільської молоді, сприяння міграції в сільську місцевість на постійне проживання, відродження державної програми професійного навчання молоді, яка бажає працювати на селі, впровадження пільгового вступу до закладів вищої освіти та сприяння розвитку оздоровчих центрів і гуртків для молоді та дітей [4, с. 47].

Комплексний соціально-економічний розвиток сільських територій охоплює різноманітні інституційні чинники, такі як інституційне середовище, конкурентний ландшафт, система державної підтримки, науково-технічна політика, інвестиційний клімат, цінова та податкова політика, поінформованість сільського населення про заходи державної підтримки, інтелектуальна політика якості державного управління та місцевого самоврядування. Ці фактори разом відіграють вирішальну роль у соціально-економічному розвитку сільської місцевості.

Інституційна складова зовнішнього середовища охоплює сукупність обставин і елементів, які виникають внаслідок інституційних змін, державного втручання та соціально-економічного прогресу.

Ринкові трансформації призвели до відсутності єдності між різними відомствами, відповідальними за управління сільськими територіями, в результаті чого державний і місцевий рівні були залучені до контролю за соціально-економічним розвитком сіл. Практичне застосування стратегій, спрямованих на сприяння соціально-економічному розвитку сільської місцевості, виявляє їх обмеженість. Отже, реалізація урядових та відомчих ініціатив не дозволяє вирішити весь комплекс існуючих проблем [6, с. 26]. Неефективне використання виділених ресурсів часто можна пояснити неврахуванням розвитку соціальної інфраструктури при розподілі коштів на проекти інженерної інфраструктури.

Інституційна складова внутрішнього середовища охоплює різні фактори, такі як розвиток громадянського суспільства в сільській місцевості, розвиток інституцій місцевого самоврядування та умови заохочення громадянських ініціатив. Крім того, на інституційну складову внутрішнього середовища впливає бюджетна безпека, оскільки наявність дотаційних бюджетів у багатьох сільських районах свідчить про слабкість інституційних елементів і перешкоджає сталому соціальному розвитку. Розвиток та ефективність системи власності на землю також можна віднести до інституційної складової внутрішнього середовища сільської місцевості.

На нашу думку, зазначені проблеми та їхні наслідки є суттєвою перешкодою для соціально-економічного прогресу сільських територій, перешкоджають повноцінному використанню механізмів іпотеки землі та залученню додаткових інвестиційних ресурсів через використання земельних ділянок як застави.

Окрім юридичних проблем щодо власності, інституційні складові внутрішнього середовища охоплює кілька факторів. Серед цих факторів – наявність чи відсутність сприятливих умов для розвитку автономних сіл та селищ, а також підвищення їх екологічної, рекреаційної та історико-культурної ролі. Крім того, вирішальну роль у підтримці сільського населення відіграє доступність субсидованих кредитів і будівництва житла, а також фінансово-кредитних послуг. Іншим важливим фактором, який слід враховувати, є здатність до диверсифікації сільської економіки шляхом створення різноманітних економічних підприємств та впровадження інноваційних практик.

На формування екологічної складової зовнішнього середовища значний вплив має розвиток екологічної культури суспільства, зокрема поведінки споживачів, дій держави та екологічної відповідальності бізнесу. Цей трансформаційний процес очевидний у загальному переході до більш екологічно чистих економічних практик, акценті на охороні навколишнього середовища, сприянні екологічному споживанню, підзвітності бізнесу перед навколишнім середовищем, а також прийнятті та адаптації екостандартів для приведення у відповідність з правилами ЄС [9].

У внутрішньому середовищі екологічна складова охоплює різні елементи, такі як відновлення територій, просування сталих сільськогосподарських практик, пом'якшення негативного впливу людини на природу, збереження та відповідальне використання родючих земель, ефективного функціонування систем водопостачання та водовідведення та встановлення сучасних стандартів екологічної безпеки.

Розвиток сільських територій залежить від взаємодії та гармонізації зовнішніх і внутрішніх елементів у визначених рамках. Взаємодія факторів зовнішнього та внутрішнього середовища формує загальну якість життя сільського населення, яка може відрізнятись за рівнем добробуту.

Висновки та перспективи подальших досліджень. У статті запропоновано складові, що впливають на розвиток сільських територій, класифікувати на екзогенні, що стосуються зовнішнього середовища, та ендогенні, які пов'язані з внутрішніми умовами, що виникають внаслідок унікального функціонування сільських територій. Взаємодія між зовнішнім і внутрішнім середовищем, що охоплює екологічні, соціальні, інституційні та економічні складові, сприяє сталому розвитку сільських територій. Сільська територія, як самодостатня система, не має стабільності і не може розвиватися без зовнішнього втручання. Отже, розвиток конкретної сільської місцевості залежить від загального соціально-економічного розвитку країни. На цей розвиток, у свою чергу, впливають різні фактори, зокрема темпи росту ВВП на душу населення, рівень доходів, соціальна ієрархія, технологічний прогрес у різних секторах економіки, наукові досягнення, впровадження інноваційних технологій у виробни-

цтво, наявність кваліфікованого персоналу та численні інші змінні.

Отже, забезпечення розвитку сільської соціальної інфраструктури має бути невід'ємною частиною загального відтворювального процесу, визначеного державним регулюванням. Основною метою цього регулювання є створення сприятливого середовища як для фізичних осіб, так і для підприємств, що може бути ефективно досягнуто шляхом впровадження різноманітних заходів, що охоплюють бюджетну, фіскальну, фінансову та монетарну політику. Досягненню цієї мети сприяють цільові програми, а також ряд стимулів і обмежень.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Андрусишин Н.І. Соціальна вразливість населення: дефініції, підходи до розуміння та оцінювання. *Економіка та суспільство*. 2022. № 37. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-37-42>.
2. Біль М. Проблеми розвитку соціальної інфраструктури як детермінанти соціальної вразливості населення карпатського регіону України. *Економіка та суспільство*. 2023. №52. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-52-2>.
3. Газуда Л.М., Ерфан В.Й., Газуда С.М. Сільський розвиток регіону: монографія. Ужгород: Видавництво ФОП Сабов А.М., 2015. 250 с.
4. Клуб А.І. Державне регулювання соціально-економічного розвитку сільських територій в Україні. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2013. № 3. URL: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=589>.
5. Орлатий М.К. Розвиток сільських територій України (1990-2010 роки): монографія. Київ: НДІ «Укragenoproductivnist», 2012. 752 с.
6. Павлов О.І. Сільські території України: функціонально-управлінська модель: монографія. Одеса: Астро-принт, 2009. 344 с.
7. Палійчук Є.С. Соціальна інфраструктура села: організаційно-економічні передумови і механізми регулювання: монографія. / Держ. ВНЗ «Ужгород. нац. ун-т». Ужгород: АУТДОР-ШАРК, 2014. 169 с.
8. Рябоконт В.П., Рарок Л.М. Тенденції розвитку соціальної інфраструктури сільських територій: монографія. Київ: ННЦ „ІАЕ”, 2018. 216 с.
9. Талавиря М., Косач І. Сучасні аспекти розвитку інфраструктури сільських територій. *Проблеми і перспективи економіки та управління*. 2023. №2(30), С. 85–92.
10. Третяк В. П. Управління розвитком соціальної інфраструктури України в умовах глобалізації: Монографія. Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна. 2014. 317 с.